

УДК 745/749

ГІЙОМ АПОЛІНЕР ТА ЙОГО «КАЛІГРАМИ»

Бігунець В. Є.¹, студ.,

Славінська О. О.², доц., Полюшкін С. С.³, канд. наук держ. упр., доц.

ННІ «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури»

Українського державного університету науки та технологій

¹ 24083arc.bihunets@365.pdaba.edu.ua, ² o.o.slavinska@ust.edu.ua,

³ poliushkin.serhii@pdaba.edu.ua

Постановка проблеми. Використання та розвиток прийомів «каліграми» в сучасному шрифтовому дизайні.

Мета дослідження. Дослідити каліграми Гійома Аполінера, їх зв'язок з роботами авангардистів та їх вплив на графічні композиції виникнення нових сучасних напрямків шрифтового дизайну.

Результати дослідження. Слово «каліграма» вигадав французький поет, художник, критик, який жив у кінці 19 – на початку 20 століття. Це синтез двох слів, каліграфія («чіткий начерк») та ідеограма («графічне зображення»). У Аполінера каліграми – це вірші у яких рядки вписуються у контури, які відповідають загальному образу фігури або малюнку.

Рис. Каліграми Гійома Аполінера

У 1918 році він видає збірку «Каліграми. Вірші Миру і Війни». Тут він порушує важливі проблеми духовного та історичного буття людства. Сюди увійшли його поезії, які були подані у вигляді каліграм. Новаторство Аполінера було в тому, що він пристосовував відому ще з античних часів форму «ідеограм» (вписування фраз у прості контури фігури) для вираження настроїв своєї епохи. Йому стало замало використовувати простір, який створював завдяки підпорядкуванню строк своїх віршів задуманому малюнку. Тобто форма каліграми починає вміщувати в себе як ідейну, так і естетичну форму. Вона має настрій, вона доводить цей настрій до читача – глядача. До збірки увійшло 84 поезії, які супроводжуються каліграмами. Найбільш відома – «Зарізана голубка і водограй» його каліграми символічні. Так голубка – це символ миру, водограй – життя та його безперервності. Імена загиблих товаришів написані великими літерами. Вони дивляться у «сонну воду». Голубка зарізана, а водограй перетворився на плач. Висновок Аполінера: «Війна – це всесвітній апокаліпсис». Завдяки своєму символізму каліграми, які створював поет зробили його культовою постаттю світового авангардизму. Каліграма – це продовження так званої «зорової поезії», наступним

етапом якої можна зв'язати з модерними напрямками початку 20 ст.: футуризм, сюрреалізм, дадаїзм.

Рис. 2

Рис. 3

Рис. 4

Рис. 2. «Колаж зі слів (дадаїзм)»

Рис. 3. М. Семенко «Супрепоезія» футуризм

Рис. 4. Г. Аполінер «Зарізана голубка і водограй»

Ще один напрямок сучасного розвитку каліграм – це креативна типографіка. З появою комп'ютерних графічних програм мистецтво шрифтових композицій значно спростилося. Особливий вид – це створення так званих шрифтових портретів. Шрифт в цьому разі заповнює темні елементи об'ємного зображення, підпорядковується напрямку основних елементів графічного зображення, може бути більш скупченим, чи розтягнутим. Набір слів може характеризувати людину, його характер, або відобразити якісь улюблені заняття, тощо. Можна ще використовувати саму літеру, її форму подібність до якогось образу.

Висновок. Завдяки вивченню принципу створення «каліграми», яку запропонував Гійом Аполінер. Сучасний графічний дизайн отримав інструмент для створення безлічі графічних витворів. Завдяки розвитку нових технологій типографіці такий процес вдосконалення стає безперервним.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Каліграми>. Вірші Миру і Війни#:~:text=Вірші%20Миру%20і%20Війни%20—%20збірка,написані%20Аполлінером%20у%201913%20р
2. Гійом Аполінер. Каліграми. Вірші Миру і Війни.
3. URL: <https://creativshik.com/shrift-kak-obraz/>